

Настурція походить від Норки 1966, яка також у внучатому поколінні мала найкращий прижиттєвий надій і походила від рекордистки (№ 969) дочірнього покоління за валовим надоем. Це наочний приклад успадкування протягом трьох поколінь високої плодючості (відповідно 10, 13 і 9 телят) та прижиттєвого надоя.

Маточне потомство родини Ніжної, яке було включене у відтворення, походило від 14 бугаїв. Незважаючи на це, корови родини зберегли свій тип, високу плодючість і досить стабільні показники середньої продуктивності за період їх використання у дочірньому, внучатому, правнучатому і праправнучатому поколіннях (відповідно 3014, 3149, 3198, 3692 кг молока).

Фактичні дані свідчать, що високу (30—50 тис. кілограмів молока) прижиттєву продуктивність у більшості випадків мають корови, які від лактації до лактації нарощують свою продуктивність. У зв'язку з цим, можливо, інтенсивний відбір корів-первісток за високими показниками і лактації сприяє формуванню стад тварин фізіологічно скороспілих, які за надоями в наступні лактації незначно різняться між собою. Однак такі матки часто швидко вибувають із стада через різні захворювання і насамперед через порушення відтворних здатностей. Посилений відбір за показниками високої продуктивності буде оптимальним лише тоді, коли цей процес супроводжуватиметься скороченням тривалості використання тварин з генетично зумовленим низьким молочним потенціалом і тривалим (8—10 отелень) використанням високопродуктивних і плодючих маток. У сучасних умовах найбільш об'єктивним показником бажаного поєднання високої молочності і плодючості корів є прижиттєвий надій 30—50 тис. кілограмів молока.

Найкраще відбирати таких корів як матерів майбутніх бугаїв-плідників з провідних родин стада, в яких ці ознаки спадково зумовлені і стійко успадковуються протягом кількох поколінь.

Висновки. Оцінку родини бажано проводити з урахуванням інтенсивності їх формування по поколіннях (число введених в стадо маток від всіх народжених теличок у межах даної родини на певний період часу). Найбільшу цінність мають корови з високими прижиттєвими надоями (30—50 тис. кілограмів молока) і регулярною плодючістю, особливо в тому випадку, коли вказані ознаки стійко успадковуються протягом 2—3 поколінь. Від таких корів слід залишати ремонтних бугаїв, що сприятиме підвищенню відтворної здатності корів.

Одержано редколегією 11.08.80.

укод 636.082.22.2

СЕЛЕКЦІЙНО-ПЛЕМІННА РОБОТА З ЧЕРВОНОЮ СТЕПОВОЮ ХУДОБОЮ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

І. С. ХОМУТ, кандидат сільськогосподарських наук,

І. І. СОСНІЦЬКИЙ, старший науковий співробітник

М. М. КАЛЬЧЕНКО, кандидат ветеринарних наук

Одеська державна сільськогосподарська дослідна станція

Основною плановою породою для господарств Одеської області є червона степова. Головний напрям її вдосконалення — внутрішньопородне розведення. В області є два племінних заводи і тридцять п'ять племінних ферм. Виділено 10 господарств для одержання і вирощування плідників від корів з надоем понад 5000 кг молока від корови в середньому за рік.

Стадо племінного заводу колгоспу ім. Карла Лібкнехта одне з найпродуктивніших і консолідованих у червоній степовій породі. Для поліпшення червоної степової худоби на поголів'ї 15—16% пльово використовують бугаїв англєрської і червоної датської порід. У порядку експерименту ведуть пошукові роботи щодо

схрещування червоної степової породи з бугаями айрширської і чорно-рябої. Цією роботою передбачено поліпшити вим'я корів та придатність до машинного доїння, підвищити продуктивність за рахунок поєднання генетичних задатків.

Проведені в області дослідження свідчать, що використовувати інші породи бажано не для поліпшення всього масиву, а для створення внутріпородних ліній і типів тварин. І тільки на цій основі можна вдосколювати породи в цілому. Вже нагромаджено певний досвід роботи комплексів радгоспів «Красний» Тарутинського району і «Мирний» Біляївського району.

Аналіз процесу формування стада в радгоспі «Красний», колгоспі ім. Дзержинського і в господарстві Одеської державної сільськогосподарської дослідної станції показав, що найбільш правильний шлях прискореного формування стада є впровадження стандартів відбору. Селекцію в цьому напрямі слід проводити в два етапи. На першому етапі селекційного процесу критеріями відбору можуть бути такі стандарти продуктивності для червоної степової породи: I лактація — 2500 кг, II — 2850, III і старше — 3200 кг.

На другому етапі надій за I лактацію бажано довести до 3500 кг, за II — 4000 і за III й старше — до 4500 кг. Вміст жиру в молоці повинен становити понад 3,7%, вміст білка — понад 3,3%. Жива маса корів після першого отелення — 410 кг, після другого — 450 і після третього — 500 кг. Швидкість молоковіддачі не менше — 1 кг/хв. Форма вим'я — чашоподібна, округла. Дійки — циліндричної форми, довжиною 6—9 см, діаметром 2,5—3,0 см, розміщення їх квадратне, або прямокутне, спрямовані вертикально вниз.

Відношення надою з передніх часток вим'я до разового (індекс вим'я) не менше 40%.

На стаді дослідного господарства для перевірки впливу відбору за однією і декількома ознаками при різному рівні їх вираженості на розмір селекційної групи апробували модель програми (табл. 1).

1. Розмір селекційної групи залежно від рівня відбору з врахуванням декількох ознак

Етапи відбору	Розмір селекційної групи	
	голови	% поголів'я стада (n=199)
Перший:		
відбір за однією ознакою (надій)	114	59,1
відбір за двома ознаками (надій+вміст жиру в молоці)	95	49,2
Другий:		
відбір за однією ознакою (надій)	18	9,3
відбір за двома ознаками (надій+вміст жиру в молоці)	15	7,8

Відбір у стаді із середнім рівнем продуктивності близько 3000 кг молока від корови дає змогу в умовах машинного доїння сформувати селекційну групу, розмір якої становить 49,2—59,1% загального стада.

Основним критерієм придатності є здатність корови віддавати молоко в апарат. Проведені експерименти на стаді колгоспу «Більшовик» Білгород-Дністровського району показали, що близько 70% корів придатні до машинного доїння.

Розміщення дійок — це важливий показник для техніки доїння і тому його слід враховувати як селекційну ознаку. Ми вважаємо, що проміри вим'я, швидкість молоковіддачі, довжину і діаметр дійок не доцільно вводити в ознаки селекції.

Вивчали також схильність корів до захворювання на мастити при різному ступені відхилення продуктивності часток від 25% (табл. 2).

2. Захворювання корів маститом при різних ступенях відхилення продуктивності часток вим'я при машинному доїнні

Групи корів з максимальним відхиленням за продуктивністю часток вим'я	Загальна кількість обстежених тварин	Перехворіло маститами з обстежених		У них виявлено			
				клінічних форм		субклінічних форм	
		голови	%	голови	%	голови	%
25±(0—3) %	97	24	24,7	6	6,2	18	18,5
25±(4—5) %	41	11	26,8	1	2,4	10	24,3
25±(6—7) %	34	6	17,6	2	5,9	4	16,7
25±(8—10) %	15	2	13,3	—	—	2	13,3
25±(10) %	30	10	33,3	1	3,3	9	30,3
Всього	217	53	24,4	10	4,6	43	19,8

Висновок. Селекційна робота в умовах промислових комплексів повинна ґрунтуватися на трьох основних ознаках — рівень молочної продуктивності, вміст жиру в молоці і придатність тварин до умов прогресивної технології.

Одержано редколегією 20.03.81.

удк 636.2:081

ПЛЕМІННА РОБОТА З БУРОЮ КАРПАТСЬКОЮ ПОРОДОЮ

О. М. ЗАБРОВАРНИЙ, кандидат сільськогосподарських наук

Закарпатська обласна державна сільськогосподарська дослідна станція

Тварини бурої карпатської породи мають міцну, щільну конституцію, добре пристосовані до місцевих умов, характеризуються добре вираженими ознаками молочності і задовільними м'ясними формами. Висота в холці повновікових корів становить в середньому 126 см, на племзаводах і племфермах — 132—135 см. Жива маса бугаїв-плідників у віці 3—4 роки 790—850 кг, кращих з них на держплемстанціях понад 900 кг. Середня жива маса корів — 470 кг, на племзаводах — 510—530 кг. Одержані результати по роздоюванню корів у племінних господарствах свідчать про наявність високих задатків молочної продуктивності. Так, на племінній фермі колгоспу «XXII партз'їзд» Мукачівського району Закарпатської області від корови Квітки 6354 за VII лактацію надано 8246 кг молока, від Мальвіни 7026 за V лактацію — 8126 кг. На племінній фермі колгоспу ім. Леніна того ж району молочна продуктивність корови Синиці 6954 досягла 8247 кг при жирності 3,96%.

За 1980 р. до рівня 5000 кг молока роздоєно 145 корів, 6000 — 11 і 7000 — 8000 кг — 3 корови.

Від корів селекційної групи на племзаводі Закарпатської обласної державної сільськогосподарської дослідної станції надано по 3955 кг, на племзаводі «Закарпатський» — 3400, у колгоспі ім. Кірова Виноградівського району — 3387 кг.

Селекцію бурої карпатської породи на підвищення жирномолочності проводять тривалий період переважно методом чистопородного розведення. Жирномолочність корів, записаних до V т. ДПК, становить 3,72%. За даними останнього бонітування (1980), цей показник на племзаводах становив 3,60%, на племінних фермах — 3,56 і на товарних — 3,47%. Коефіцієнт мінливості жирномолочності змінювався в межах 3,8—6,1% і з віком знижувався, що свідчить про наявність можливості для відбору. З метою прискорення темпів селекції, спрямованої на підвищення жирномолочності, заплановано використовувати бугаїв-поліпшувачів категорії Б₁, Б₂.

Селекцію тварин бурої карпатської породи за білковомолочністю проводять